

daarna de samenzwering aangegeven. Wat Mullems bescheiden rol in deze zaak geweest is, toont de afloop. De bovengenoemde Delftenaars, Cornelis de slotemaker en Aper Franszoon, werden van rechtsvervolging ontslagen, omdat zij van De Hoge's plannen geen kennis gehad bleken te hebben; enkele anderen die een ernstiger aandeel in de voorbereiding hadden gehad, doch niet in handen der Staten waren gevallen, werden „ten eeuwigen dage gebannen uitten lande”. Dirk Mullem werd eveneens losgelaten, „doch voor eenige jaren uit Holland gebannen, uit oorsake dat hij het boexken om te drucken in handen gehad hebbende, 't selve wel geweigert hadde te drucken, maer niet hadde aangegeven: hij heeft den tijd zijnes ballingschaps gewoont binnen Vianen, en is daer na wederom tot Rotterdam metter woon gekomen”.

Op 29 Maart 1583 is de uitspraak gevallen. Ruim een maand heeft Mullem dus gevangen gezeten; daarna moest hij uitwijken en hij koos als tijdelijke verblijfplaats de juist buiten de Hollandsche grens gelegen heerlijkheid Vianen, die zoovelen geherbergd heeft, voor wie Holland gesloten was. Heeft hij zijn werkplaats daarheen verplaatst? Kon hij zijn drukkerij te Rotterdam ondanks zijn afwezigheid gaande houden? Met zekerheid is alleen te zeggen dat zijn werk niet geheel stil lag.

Uit deze jaren, de tweede periode van zijn werkzaamheid, 1583 tot omstreeks 1587, dateeren een drietal drukken. Het zijn drie theologische werken van denzelfden predikant Herman Herberts, die in deze jaren een moeilijken strijd te voeren had in de Synoden ter verdediging van zijn rechtzinnigheid. Op enkele punten hadden zijn stellingen overeenkomst met die van Coornhert. In 1582 was hij als predikant te Dordrecht ontslagen; sindsdien was hij te Gouda (zie over hem uitvoerig de Bie en Loosjes, Biogr. Woordenb. v. Prot. Godgel. III, 700-715 en korter het Nieuw Nederl. Biogr. Woordenb. VII, 559). Mullem dan drukte voor hem:

11. *Corte verclaringhe over die Woorden Pauli, geschreven tot den Romeynen. Cap. 2, vers 28*, een dik boek van bijna boer bekende bewijs van Willeboortsz' bestaan geen woonplaats genoemd; hij was blijkens Bor's bericht omstr. 1583 te Leiden werkzaam.